

Inquietud

Febrer-Març 1.955

AD USUM PRIVATUM

Número 2

EDITORIAL

Con harta frecuencia, la sinceridad resulta incómoda, acibarada. Y, pese a todo, hay que ser sincero y lanzar noblemente al combate las bayonetas de la verdad.

El amigo "Del Porxo", con su peculiar agudeza, disparó al Sr. Vilas, en su primera "entrevista", la siguiente pregunta:

¿Porqué nuestra Entidad continua llamándose "Peña"? A cuya pregunta, el Sr. Presidente, muy diplomático, contestó mesuradamente. El tema es apasionante, y permítasenos abordarlo con decisión.

Nuestra querida ENTIDAD rebasa los mil socios, y encaminamos nuestra labor a sumar más adhesiones y más entusiastas de la ambiciosa obra social que perseguimos. Por todo ello, nos va pareciendo cada día más mínima y menos adecuada la palabra "PEÑA" y, sin querer, algo en nuestro interior se resiste a pronunciarla, cómo si del seno de esta gran CASA, que tan amorosamente venimos encumbrando, surgiera un íntimo reproche, y nos dijera: - Me nombráis como un grano de arena y voy tomando proporciones de montaña. ¡Pensadlo! -

Así como el hábito no hace al monje, el nombre no hace a la cosa, si bien lo sabemos. Y quizá nuestras palabras suenen a herejía a muy queridos consocios que quieren a nuestra P.C.B. cómo a la niña de sus ojos, y por comprensibles y muy respetables motivos sentimentales, quizá se revuelvan airados a la sola idea de discutir un nombre al que tan amorosamente han dado prestigio y contenido con su labor y sacrificio constantes.

Pero lo cierto es que somos más, mucho más que una Peña, y si bien es verdad que el nombre no es otra cosa que un signo externo, ropaje de colores más o menos acertados, no lo es menos que el enunciado de toda cosa y de toda obra debe dar en lo posible la idea más aproximada de su contenido, y al llamarnos "PEÑA" no damos una idea clara de nuestra pujante complejidad.

Eso sí. Deben ser intocables y formar siempre parte de nuestro distintivo, las palabras CULTURA Y BARCELONA, porque son consubstanciales a nuestros postulados sociales y constituyen nuestra misma entraña. Pero creemos sinceramente que empieza a ser hora de que, sin impaciencia y serenamente, pensemos en anteponerles la palabra que refleje lo que ya somos y nos confirme el rango que hemos adquirido y acrecentaremos día a día.

Muchos amigos comparten nuestra opinión. A ellos y a los que opinen lo contrario, brindamos fraternalmente las páginas de "INQUIETUD"

Parlar de la Gramàtica d'En Mates, vol dir comentar un fet de la història de la bibliografia. En fer aquest assaig, tan sols intento divulgar - per aquells que ho puguin ignorar - aqueixa obra que tanta polèmica a produït en els bibliòfils. Faig aquests apunts basant-me en el llibre d'En Pere Bohigas, intitulat "Resum d'Història del Llibre", dic això ja que no he pogut averiguar fins a quines conclusions s'ha arribat en el moment actual.

El primer impressor fou Gutenberg. Ell seria el primer en emprar tipus mòbils. Els estudis realitzats semblen categoritzar que fou realment el primer, en fer els llibres amb premsa. Fins a ell, els llibres eren fets a mà. Naturalment, després de conseguir demostrar que abans d'En Gutenberg no hi han altres precursors més definits en aquest art, no és admesa tal tesi. Ara ja tenim el punt de partida per poder estudiar la divulgació de l'Art Gràfic.

Gutenberg establí la primera impremta a Magúncia, l'any 1440 - sobre la data exacta hi han moltes tesis -; més abans d'aquest sembla que hom trobi altres coses impreses, però no amb la perfecció del descobridor. Immediatament venen els seguidors, i trobem ja que la impremta és adaptada arreu. El primer país on la trobem és a Itàlia, i superant la d'origen alemany. El primer taller italià fou establert al monestir Benedití de Subiaco a l'any 1464 i al 1467 a Roma. A Venècia, el 1469. A Milà la trobem l'any 1471 i a Florència el 1472.

A França s'establí la primera l'any 1470. Es trobada a Holanda i és on es suposa foren precursors en la tipografia, el 1467, però d'una manera ben definida és a Utrecht el 1470 i el mateix any a Anglaterra.

En la nostra península, ja és més difícil afirmar a quina ciutat tinguerem la primera impremta.

En un document de l'Arxiu de Protocols de Saragossa, fou trobada la còpia d'un contracte per a dedicar-se a imprimir l'any 1473.

València té tractes comercials de raimos de paper amb un mercader alemany, Jacob Witzlant, l'any 1475, cosa que no demostra, però, si hi havia impremta.

La data més antiga de l'establiment de la impremta en el país Ibèric, és trobada a Barcelona amb la Gramàtica d'En Bartomeu Mates amb data del 1468.

Ara bé, sembla que aquesta prova no és del tot segura, ja que si per aquells temps la cultura tenia més forta puixança en altres països, tals com Itàlia, com s'entén que fos establerta a Barcelona molt més aviat que a Florència, Milà i Venècia en plena renaixença, i més aviat que a França i Holanda, on sembla que per llur situació geogràfica hauria d'ésser primers?

La Gramàtica d'En Mates ha estat motiu de grans investigacions i discussions internacionals, i sembla que fins al present ningú no ha pogut negar ni afirmar la seva autenticitat.

BARBARISMES

El barbarisme és escrit en majúscula i el mot corresponent en minúscula.

ABREVIAR; abreuja

ABROXAR; cordar, betonar

ABRUMAR; aclaparar

ABUELA; àvia

ACALLAR; fer callar, apagar, apai-

ACARREAR; carregar, carre-

ACARREIG; carreteig

SI ACAS; si de cas

ACEMILA; averia, atzembra

ACENT; accent

ACEQUIA; cèquia

ACERA; vorera, voravia

ACERT; encert

(tejar. ACIBAR; sèver.

A LA MEMORIA D'UN POETA

per En "PUCK"

A la vila de Pollença, fa cent anys, nasqué un poeta: Miquel Costa i Llobera.

Nosaltres, els joves, en voler parlar de qualsevol poeta de la Renaixença, ens trobem que no sabem que dir, que no hagi estat dit. Encara, hi haurà poëtes que, pel seu estil i forma, podran impressionar-nos altrament que als homes d'altres generacions a la nostra. Però en el cas d'En Costa i Llobera, és una mica dubtós que succeeixi així.

Costa i Llobera se'ns presenta com un poeta notament clàssic. Les imatges brollen de l'inspiració veritable i es troben amb les formes acadèmiques amb naturalitat innata. Cada mot està en el lloc que li correspon i amb el significat precís.

El classicisme de la poesia de Mossèn Costa i Llobera es manifesta en totes les seves obres, ara en les odes triomfals de lloança a la naturalesa, on es transparenta l'amor religiós que sentí per totes les coses creades, ades en les estrofes dedicades a les tradicions populars o en els versos en els quals es recull sovint, meditatiu i pensívol.

Apart del classicisme, potser el que més es pot remarcar de la seva poesia és la lluita que s'endeuina sostingué per a que els seus ideals vencesin les defallences que els contactes amb la realitat li feien experimentar.

Malenconíós, a vegades, deixa entreveure, darrera de la colpidora llum palesa en tota la seva obra, la tristesa que devia sentir aquells moments.

FORTS ENCARA...

Dels ulls onyorats i tristos
vessen llàgrimes ardents.
Al cor, ple d'amor encara
furiosos són els batecs.

Els camins de llum i glòria
dels que ens feren rics heroics,
pòt enemic esfondrar-los
pel seu gust i el seu plaer?

Si el doll del nostre entusiasme
ha de durar eternament,
que hi fa que enrunin pedrissos
si n'és viu el sentiment?

Dolça terra catalana
que tens gust de bosc i pi,
de llar de foc de masia,
llum de sol, mare gentil,

Si la teva bona sava
ens donà vida i amor:
quin fill negarà sa mare
qui enguany ens dona consol?

MONTSERRAT.

" Com la llarga acompanyada
d'un mort, qui passa endolada
tot callant,
així més hores perdudes
també endolades i mudes
van passant...."

No podem negar la tristor patètica
que es desprèn d'aquestes imatges.
Però, com hem dit abans, triomfa
sempre el seu esperit idealista i
la seva fe en un més enllà, que ja
comença a pressentir en la davalla
da de la seva vida; per això acaba
"Vagant pel bosc" amb aquests versos:

" Noble tardor en que, si bé es
(llamenta
el bosc, canta més fort,
i al vibrar amb l'alè de la
modula i representa (tormenta
una marxa triomfal sobre la
(mort...."

I en "Cala gentil" ens diu com ja
en vida assaboria la serenor di-
vina de l'eternitat:

(segueix a la 2a plana)

ETS....

(Fantasia amorosa)

Ets per a mi del món dolça fugida,
un poema vivent;
l'entranyable amistat no desmentida,
flor que no esfulla el vent.

Vas de perfum que damunt meu et
(vesses,
esplai de l'esperit;
delit d'amor constant, més sense
(presses
- l'aprop i l'infinit.

Conversa saturada d'harmonies
i de silencis d'or;
concert de sensacions i fantasies,
sinfonia del cor.

Follia breu de l'hora delitosa
que és el cel en desmai;
serena, apassionada i amorosa,
de l'ànima l'esplai.

Joan de Bages.

"Què hi fa? D'aquesta caia opalina
prou el misteri n'hauré gustat,
mentre ara, a l'hora que el sol
(declina
m'hi sent confondre dins la di-
serenitat..... (vina
Oh, dolç moment, ho, glop d'eter
(nitat!"

.ooo.

Es fa difícil, per no dir impossi-
ble, glossar en aquest espai tan
breu la magna figura d'aquest poe-
ta mallorquí, al qual tant li deu
en les lletres catalanes.

Miquel Ferrà, en un pròleg a
les poesies d'En Costa i Llobera,
diu: "Mallorca li deu, la gloria
d'un resplendent transfiguració
poètica, la revelació d'allò més
pur i més sagrat que hi ha en la
seva ànima."

I nosaltres, els del Princi-
pat, la seva vibrant adhesió a la
resurrecció de les nostres lletres
de la qual en són penyora aques-
tes paraules que davant "el san-
tuari de l'art etern", adreça un
dia als joves:

"Oh, vosaltres qu'un jorn entreu al temple,
no us deman per a mi ni una paraula;
mes ah! gravau-hi lo que jo hi volia:
el nom de nostra pàtria!

Recordem-lo tots en el centenari del seu naixement i retem-li homenatge
llegint la seva obra.

1.954

SECCIO DE RAONS

S O C I:

Tot el que pensu o creieu per el
benestar de la nostra Entitat,
aquí se us publicarà. Les vostres
idees adreceu-les amb la segure-
tat que seran ben acollides, i
publicades. Tots suspesarem el ver-
dader interès que hi hagi.
Dirigiu-vos a la Comissió de Cultura.

PENSAMENTS, ACUDITS I ANECDOTES

" MILLOR ES UN POBRE QUE
EN LA SEVA INTEGRITAT
QUE EL QUI ES PERVERS I
ESTULT DE LLAVIS. (prov.C.
XIX-IS/B.
.ooo.

"EL SENY DE L'HOME RETARDA LA
IRA, I ES LA SEVA GLORIA PA-
SSAR PER DAMUNT L'OFENSA.
(Prov: C.XIX-11 S.B.

Els catalans del Principat, almenys la majoria, dissortadament us coneixen o coneixen d'una manera imprecisa les altres terres de llengua catalana, les més conegudes són Mallorca i València. Però hi ha altres contrades de la nostra parla que les coneixen quasi per complet.

Entre aquestes darreres tenim el Rosselló i la Cerdanya (anomenats francesos). Les illes de Menorca i Eivissa, la part oriental d'Aragó i la ciutat d'Alguer de Sardenya. Aquest poc interès envers les terres germanes de llengua i d'història és imperdonable.

Els catalans, que cada any aprofiten les vacances d'estiu per anar a descansar en un bell poblet de la costa o de la muntanya del nostre país s'haurien de fer el propòsit d'allargar el seu viatge i visitar algunes de les contrades que hem anomenat, on, darrers de fruir de les bel·leces del paisatge, que no són poques, es gaudirien sentint parlar el nostre idioma en les dolces variants dialectals on s'empren mots, on la conversa corrent que ja no s'usen en el parlar de la Catalunya estricta i que sols s'usen en la literatura.

Potsor la menys coneguda (apart d'Alguer) sia l'illa de Menorca. A casa nostra quasi tothom coneix Mallorca, puix que en els últims anys sembla la fita del nuvis, però a Menorca hi han estat no més, els que hi han anat destinats pel servei militar, els viatjants de comerç, alguns barcelonins fills de pares menorquins i els que no fan cas de la propaganda turística, tots aquests, però, constitueixen una minoria oxigènica.

Menorca a despit d'aquest poc interès que desporta per el turisme, té indrets d'una bellesa insuperable; hi han calcs magnífics com Santa Galdana, Mesquida, Alcanfor, Es Grau i d'altres, on l'aigua, el cel i l'arena formen una simfonia de colors inefables.

Maó, la capital, és una simpàtica ciutat de 20.000 habitants, de carrers molt nets i de gent activa i sobria. El seu port natural és un dels millors de la Mediterrània com a recer eficaç contra la furia del mar. És també un marc apropiat per els esports marítims.

La segona població, en importància de l'illa és Ciutadella, la capital eclesiàstica, on resideix la noblesa en bells palaus antics. Digna de remarcar és la catedral, de monumental fàbrica.

Poblacions importants són Alaior i Mercadal els ports de Fornells i d'Adaya. Hi han pobles també com Ferreries, Sant Lluís on la blancor de la calç de les cases fa contrast amb la blavor impol·luta del cel.

Per als enamorats de la pau i de la tranquil·litat, Menorca és un paradís. Per als aficionats a l'arqueologia Menorca és una font inacabable de troballes prehistòriques principalment de l'anomenada cultura talaiòtica. Escampats per tota l'illa es troben talaiots, navetes, taules i altres monuments megalítics.

Per els aimants de la natació, a tota l'illa hi ha llocs adients per a practicar-la.

Per els que s'interessen per la filologia, en el parlar vivent del país trobaran mots d'etimologia interessant com són, per exemple, les paraules angleses que han quedat de la darrera dominació britànica i d'altres, aquests mots nombrosos, d'arrel catalanèsima que, com ja hem dit al principi, ja no sentim a Catalunya.

En fi, un viatge a Menorca deixa una forta impressió en el nostre esperit, tant per la bellesa del paisatge com per la senzillesa i bonhomia de la gent menorquina.

Aprofiteu els vostres dies de lleure de l'estiu i visiteu l'anomenada illa blava i blanca, blanca pel blanc nítid dels seus pobles; blava pel blau del cel i de la mar i contribuïreu amb el vostre tracte amb la gent del país, a que ens coneguin bé a nosaltres i nosaltres a ells, la qual cosa reforçarà els llaços indestructibles de la germanor de totes les terres de parla catalana.

UN SOCIO CADA MES

Una de estas últimas noches, al frecuentar nuestro local social, nos hemos visto sumergidos en un ambiente completamente desconocido.

Unos jóvenes y señores muy serios, estaban sentados, todos muy preocupados, ante sendos tableros de ajedrez, jugando a timbrazo limpio. Nos hicimos explicar el detalle. Se trataba de dilucidar quien jugaba más rápido y más bien.

De pronto cesaron los timbres y vimos a nuestro Presidente como repartía premios: Copas, medallas y muchas cosas útiles, a todos los asistentes. El ambiente era de euforia. Socio hubo que iba cargado con tres copas.

El reportaje se imponía. Escogimos al azar a un asistente. Después resultó que era de la Comisión Organizadora.

- Oiga. ¿Porqué tanto reparto?

- Nuestra Comisión entrega hoy los Premios correspondientes a todos los Concursos Sociales del pasado año.

- ¿Muchos premios?

- En total se repartirán cerca de ochenta.

- ¿Tanta gente juega al ajedrez en nuestra casa?

- No. Ha de tener en cuenta que habrá jugador que se llevará varios, pues to que hab rá tomado parte en dos o tres concursos y el sólo hecho de tomar parte en alguno de ellos y terminarlo, ya presupone la obtención de un premio.

- ¡No me diga!! Voy a apren der enseguida a jugar!

La entrevista se interrumpe por el estallido del "Flash" del fotógrafo, que ha enfocado a un grupo. Preguntamos:

- ¿Quines son?

- Los llamamos los doce grandes. Son los componentes del primer equipo.

Llevar una brillante campaña y están luchando cada domingo para subir a Nuestra PENA, a la categoría inmediata superior. Esta foto puede resultar histórica para nosotros.

Solicitamos ser presentados a uno de ellos para hacerle unas preguntas. Accede. El presentado nos ruega ocultemos su nombre. No acertamos a comprender su modestia.....

- Muy difícil jugar al ajedrez?

- En absoluto. Mire, ve... (me lleva ante un tablero y me dá una serie de explicaciones técnicas. No entiendo nada. Pero él lo ve muy fácil todo)

- ¿Juega, usted, desde hace tiempo?

- Desde niño. Aprendí ya en la escuela. Jovencito ya, me tragaba todos los libros de ajedrez que llegaban a mis manos.

- Hay verdadero ambiente ajedrecístico en nuestra Entidad?

- Fantástico. Como en pocos sitios. Hay un compañerismo poco común y cuando salimos a jugar con otras Entidades, una moral de victoria incontenible.

- ¿Como se ha logrado esto?

- No sé que contestarle. Quizá sea debido a que los componentes de la Comisión de Ajedrez, tienen toda clase de atenciones para con nuestros jugadores.

- En el ambiente ajedrecista de nuestra Ciudad, está bien considerada nuestra Entidad?

- Ya lo creo. Sólo hay que ver los numerosos premios que hemos obtenido en estos últimos tiempos, jugando contra otros equipos.

Y nos lleva ante una vitrina en la que vemos cerca de veinte copas.

- ¿Todas ganadas por vosotros?

- Todas.

Decididamente a nuestros ajedrecistas no les viene de una copa de más.